

hu

Európai Unió
Regionális politika

info regio

| 15. sz. | 2004. december |

panorama

A Szolidaritási Alap

és a kockázatok megelőzése

Tartalom

A Szolidaritási Alap és a kockázatok megelőzése

Az Unió szolidaritást teremt

A Szolidaritási Alappal, amelyet a 2002. nyári drámai áradások miatt hoztak létre, az Európai Unió olyan pénzügyi eszközt kívánt maga számára elérhetővé tenni, amely utat nyit a kivételes katasztrófákat elszenvedő tagállamokkal és a tagjelölt országokkal való pénzügyi szolidaritás előtt.

A Szolidaritási Alap Szászországban (Németország) – Gyors és a helyzethez igazodó reagálás a 2002. augusztusi áradásra

A 2002. augusztusi áradásoktól különösen sokat szenvedett Szászországban a helyzet gyors normalizálása jól szemlélteti az Európai Unió Szolidaritási Alapjának célkitűzését: a műszaki és szociális infrastruktúra helyreállításának megkönnyítését, a katasztrófát követő lehető legrövidebb időn belül.

Tanúbizonyság: Cseh Köztársaság

Az EUSZA működés közben: Málta, Ausztria, Franciaország, Spanyolország

Tanúbizonyság: Portugália

Jelentés: Franciaország – Gard megmentése

A kétszer is árvíz sújtotta Gard tartomány azért részesült támogatásban az Európai Unió Szolidaritási Alapjából, hogy helyreállítsa a legsúlyosabb károkat, az infrastruktúrát és az egészségügyi, illetve szociális és oktatási szolgáltatást, valamint hogy a kockázat megelőzésével jobban védje területét. Ez összesen 115 akciót jelent, amelyek a rövid határidők tartása érdekében egyesítették az igazgatás erőforrásait. Látogasson el az EUSZA úttörőihez!

Tanúbizonyság: Olaszország

A kockázatmegelőzés mint a 2007 és 2013 közötti strukturális alapok egyik prioritása

A kockázatok globális és integrált megközelítése az Európai Unió szintjén

Az Interreg működés közben: Hollandia, Atlanti térség, Északi-tenger, Alpok

Fényképek (oldalszám): CEDRE (1, 21), a projektek kezdeményezői (3, 4, 17), Préfecture de Provence-Alpes-Côte d'Azur (6, 13), European Space Agency (5), Istituto Nazionale di Fisica Nucleare (7), AEIDL (7, 16), Ministerstvo financí (7, 12) Dipartimento della protezione civile (8, 18), Sächsische Staatskanzlei (10), Malta's Planning & Priorities Co-ordination Division (13), Österreichisches Bundesministerium für Inneres (13), Parque Nacional marítimo-terrestre de las islas atlánticas de Galicia (13), Câmara Municipal de Monchique (14), Institution Maintenon (15), Rijkswaterstaat-Directie Oost Nederland (19), Bulgarian Ministry of Energy and Energy Resources (20), IRMA (21), Interreg IIIB North Sea Programme Secretariat (21), Università degli Studi di Trieste (21).

Borító: A Prestige olajszennyezésének megszüntetése

Felelős szerkesztő: Thierry Daman, Európai Bizottság, Regionális Politikai Főigazgatóság

Ez a magazin nyomtatásban angol és francia nyelven jelenik meg, újrahasznosított papíron.

A tematikus dosszié az Európai Unió 19 nyelvén érhető el az alábbi címen:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm.

A kiadvány szövege jogilag nem kötelező érvényű.

3

10

12

13

14

15

18

19

21

Az Unió szolidaritást teremti

Johannes Wachter ⁽¹⁾

Szolidaritási lánc a 2002. évi németországi áradások idején

A Szolidaritási Alappal, amelyet a 2002. nyári drámai áradások miatt hoztak létre, az Európai Unió olyan pénzügyi eszközt kívánt maga számára elérhetővé tenni, amely utat nyit a kivételes katasztrófákat elszenvedő tagállamokkal és a tagjelölt országokkal való pénzügyi szolidaritás előtt.

2002 nyarán Közép-Európa soha nem látott mértékű áradásokat szenvedett el, amelyek megzavarták az egész régió szociális-ökonómiai infrastruktúráját, és kárt okoztak a kulturális és természeti örökségben. Ausztriában, a Cseh Köztársaságban, Németországban és néhány héttel később Franciaország déli részén a közvetlen károkat összesen több mint 15 milliárd euróra becsülik.

2002. augusztus 18-án egy „árvíz fórumon” – amelyen az érintett országok vezető személyiségei vettek részt – az Európai Tanács dán elnöksége kifejezésre juttatta azt a közös meggyőződést, hogy nem szabad hagyni, hogy ezek az ország-

ok egyedül birkózzanak meg a katasztrófával: szükség van az Európai Unió szolidaritási fellépésére! A Bizottság két héten belül közleményben javasolta egy új pénzügyi eszköz létrehozását, amelynek kifejezett célja a nagyobb katasztrófákkal való megbirkózás, a pénzügyi erőforrások gyors mozgósítása révén ⁽²⁾. Ebből támogathatók mind a tagállamok, mind pedig azok a tagjelölt országok, amelyekkel csatlakozási tárgyalások vannak folyamatban.

Az Európai Parlament és a tagállamok egyhangúlag kedvezően nyilatkoztak erről az elképzelésről, és egyöntetűen szorgalmazták, hogy a pénzügyi eszköz gyorsan működőképes és még 2002 vége előtt mozgósítható legyen.

Az EUSZA-t létrehozó tanácsi rendelet

Rekordidő alatt – a közlemény közzétételétől számított kevesebb mint három héten belül – a Bizottság beterjesztette javaslatát az új „Európai Unió Szolidaritási Alapjának” ⁽³⁾ (EUSZA) létrehozására.

⁽¹⁾ Az Európai Bizottság Regionális Politikai Főigazgatóságának tisztviselője. A cikk alapja: „A Bizottság jelentése – Az Európai Unió Szolidaritási Alapja – 2002–2003. évi jelentés és az új pénzügyi eszköz egyéves alkalmazása során szerzett tapasztalatok mérlege”, COM (2004) 397 végleges, elfogadva 2004. május 26-án.

⁽²⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlament és a Tanács részére – a Közösség reakciója az ausztriai, németországi és több tagjelölt országbeli áradásokra – Szolidáris kezdeményezés, COM (2002) 481 végleges.

⁽³⁾ A Tanács rendelettervezete az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról, COM (2002) 514 végleges, 2002. szeptember 18.

Németország, 2002. nyár: amikor az Elba kilép a medréből...

A Tanács azonnal megkezdte a javaslat vizsgálatát, amely két fontos célt fejezett ki: az új pénzügyi eszköz elfogadására és gyors megvalósítására irányuló akaratot, valamint – mivel ez csak utolsó lehetőségként használható fel – azt a törekvést, hogy garanciákat léptessenek életbe a gyakori felhasználás elkerülése érdekében. Ennek következtében a Bizottság javaslata néhány pontban meglehetősen kemény lett.

2002. november 11-én a Tanács elfogadta az új rendeletet ⁽⁴⁾. Ennek fő elemei a következők:

- > Az Európai Unió Szolidaritási Alapja „főleg” a tagállamokat és a – csatlakozási tárgyalásokat folytató – tagjelölt országokat ért nagymértékű természeti katasztrófák esetén avatkozik be. A Bizottság első javaslata technológiai és ökológiai katasztrófákra is kiterjedt, itt azonban a lehetőségeket behatárolta az a cél, hogy az új támogatási alap összeegyeztethető legyen a „szennyező fizet” elvvel, azaz kizárják, hogy a felelős fél mentesüljön az általa okozott kár miatti jogi felelőssége alól.
- > A katasztrófák akkor minősülnek „nagymértékűnek”, ha a becsült kár meghaladja a (2002-es árakon) megállapított 3 milliárd eurós küszöböt vagy az ország bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) 0,6%-át (a Bizottság először 1 milliárd eurót és a GNI 0,5%-át javasolta). Ez a kettős kritérium lehetővé teszi az érintett ország gazdasági teljesítményéhez viszonyított prosperitás figyelembevételét (az ab-

szólút értékben kifejezett, országok szerinti mozgósítási küszöbök a táblázatban láthatók).

E tekintetben megjegyzendő, hogy a Bizottság csak a közvetlen károkat veszi figyelembe. Nem számol a kiesett bevétel és termelés miatti közvetett károkkal, mert ezek esetében nem létezik általánosan elfogadott és összehasonlítható értékelési módszer.

- > Az Alap kivételesen olyan katasztrófák esetében is mozgósítható, amelyeknél az okozott kár nem éri el a megállapított küszöböt, amennyiben:
 1. valamely országot ért nagymértékű katasztrófa egy szomszédos országot is érint (függetlenül attól, hogy ez utóbbiban mekkora a kár mértéke);
 2. „rendkívüli” regionális katasztrófáról van szó, amelyet különösen szigorú kritériumok szerint vizsgálnak (lásd alább). Mindazonáltal a jogszabályalkotó egyértelműen kivételt kíván tenni ez alól, és kéri a Bizottságot, hogy „a legnagyobb szigorúsággal” vizsgálja meg az ilyen igényeket. Kiegészítő óvintézkedésként a Tanács az ilyen támogatásokra elkülönített összeget évi 75 millió euróban korlátozta.
- > Az igényeket az érintett ország nemzeti kormányzatának kell benyújtania (nem pedig a regionális vagy helyi hatóságoknak), és annak az első károk időpontjától számított 10 héten belül kell beérkeznie a Bizottsághoz.

⁽⁴⁾ A Tanács 2012/2002/EK rendelete, HL L 311., 2002. november 11.

- > Az Alap beavatkozásait a közkiadásokra korlátozzák, és csak az alábbi elsődleges vészhelyzeti tevékenységek finanszírozására szolgálhat:
 - a) az infrastruktúra (energiaellátás, vízellátás, közlekedés stb., valamint az egészségügyi és oktatási szolgáltatás) működőképességének helyreállítása;
 - b) ideiglenes szállás és mentőszolgálat;
 - c) a megelőző infrastruktúra biztosítása és a kulturális örökség védelme;
 - d) a természeti katasztrófa által érintett terület megtisztítása, a természeti területeket is ideértve.
- > A biztosított és biztosítható károk és a kizárólag megelőző jellegű intézkedések nem támogathatók. Ha a rendeletbe beveszik a nem biztosíthatóság fogalmát, annak alapvető célja, hogy ne sekélyesítse el a „szennyező fizet” elvet és azt a kötelezettséget, hogy kellő óvintézkedéseket kell tennie. Ennek következtében nem támogathatók a magánkárok (a vállalatokét is ideértve). Az állami tulajdonú javak, amelyek legnagyobb részét az országok általában nem biztosítják, ennek ellenére támogathatók a fentebb említett határokon belül.
- > Az EUSZA-ról feltehető, hogy a lehető legkevesebb bürokratikus. Emiatt – ellentétben a strukturális alapokkal – sem programozással, sem társfinanszírozással, sem pedig részletes nyomon követési vagy jelentéstételi mechanizmussal nem rendelkezik. A támogatás megvalósítását – ideértve a projektek kiválasztását – teljes egészében a jogosult államra bízzák. Ennek ellenére a Bizottság úgy döntött, hogy látogatásokat tesz a területen, ami lehetővé teszi a jogosultak számára, hogy szükség esetén tanácsot kérjenek, miközben a terület pedig meggyőződhet a megvalósítási rendszer adekvát voltáról és arról, hogy az elért

haladás elegendő ahhoz, hogy remélni lehessen a támogatás teljes mértékű felhasználását az adott évben.

- > Mindazonáltal a Bizottság és a jogosult állam megvalósítási megállapodást köt, amely rögzíti a minimálisan szükséges eszközöket, és foglalkozik a felelőségek felosztásával, a pénzügyi ellenőrzéssel stb., és meghatározza a tervezett támogatható cselekvéseket. A megállapodás aláírását követően a Bizottság átutalja a támogatás egészét, és a jogosultnak egy év alatt kell azt felhasználnia. Ez az egyéves időtartam nem hosszabbítható meg.
- > A végrehajtást követő hat hónap elteltével a jogosult állam végleges jelentést nyújt be a Bizottsághoz, amely bizonyítja a támogatás helyes felhasználását. A fel nem használt vagy rosszul felhasznált összegeket visszatérítik. Ezt követően a Bizottság lezárja a dossziét.

A nagymértékű katasztrófák küszöbértékei országonként, 2004

Ország	Küszöbérték (millió EUR)	Ország	Küszöbérték (millió EUR)
Belgium	1 596,775	Egyesült Királyság	3 066,255
Dánia	1 083,705	Bulgária	99,563
Németország	3 066,255	Ciprus	63,803
Görögország	849,027	Cseh Köztársaság	424,259
Spanyolország	3 066,255	Észtország	38,082
Franciaország	3 066,255	Magyarország	373,017
Írország	634,065	Litvánia	87,039
Olaszország	3 066,255	Lettország	55,426
Luxemburg	116,321	Málta	25,119
Hollandia	2 658,006	Lengyelország	1 212,140
Ausztria	1 273,720	Románia	289,248
Portugália	757,625	Szlovénia	132,975
Finnország	837,714	Szlovákia	152,626
Svédország	1 518,971		

A 2004-es évre vonatkozó küszöbértékek a GNI 0,6%-ának felelnek meg (2002. évi számadatok), de nem haladják meg a 3 milliárd eurót 2002. évi árákon, ami jelenleg 3 066,255 millió euró.

A szolidaritás finanszírozása

A Szolidaritási Alap létrehozásával felvetődő egyik fontos probléma a finanszírozási módjának meghatározása volt. Mivel a 2000 és 2006 közötti pénzügyi időszakban a közösségi költségvetés nem teszi lehetővé a szükséges forrás rendelkezésre bocsátását, úgy határoztak, hogy az EUSZA-t a rendes költségvetésen kívül mozgósítják, és további „friss” forrásokat biztosítanak a számára. A költségvetési szabályok szempontjából ez csak egy új „rugalmassági pénzügyi eszköz” létrehozásával és a Tanács, a Parlament és a Bizottság közötti intézményközi megállapodásnak a költségvetési fegyelmet érintő felülvizsgálatával volt lehetséges. Ezen az alapon az EUSZA évi 1 milliárd euró erejéig tud támogatást biztosítani. Mindazonáltal, csak az egyes esetekben szükségesnek ítélt összegeket mozgósítják, a fel nem használt erőforrások nem utalhatók át a következő évre.

Műholdfelvétel a 2003. évi portugáliai és spanyolországi erdőtűzekekről

Ez azt jelenti, hogy a Bizottság nem dönthet egyedül az Alap mozgósításáról. Valójában a kérelem alapos vizsgálata után csak javasolhatja a mozgósítást, amelyet követően – a szükséges összeget tartalmazó, módosított költségvetés elfogadásához – kötelező lefolytatni a teljes eljárást. A Bizottság csak akkor állapodhat meg a támogatásban, ha zöld utat kapott a Tanácstól és a Parlamenttől.

Az esetleg nehézkesnek és hosszadalmasnak tűnő eljárás előnye, hogy minden olyan esetben élvezzi a Parlament és a Tanács egyetértését, amikor felhívás érkezik az európai szolidaritás iránt.

A támogatás összege

A tanácsi rendelet nem tartalmaz konkrét rendelkezést a leendő támogatási összeg meghatározásának módjáról. Megjelöl azonban bizonyos számú iránymutatást, különös tekintettel az összes kérelem egyenlő elbírálásának szükségességére. Ezenkívül a Bizottság, amely gondosan ügyel az átláthatóságra, a szolidaritásra és a szubszidiaritásra elvének tiszteletben tartására, kétféle progresszív rendszert fogadott el: első fokú beavatkozás (2,5%) a „nagyértékű katasztrófa” küszöbértéke alatti károk esetében, amelyhez kapcsolódhat egy nagyobb arány (6%) a küszöbértéket meghaladó károknál. Ugyanezt a módszert alkalmazzák a rendkívüli regionális katasztrófák esetén is, ahol a kár nem éri el ezt a küszöbértéket, és az ebben az esetben folyósított támogatás a teljes közvetlen kár 2,5%-ának felel meg.

Ez a módszer lehetővé teszi évente több támogatás juttatását különböző súlyosságú és nem azonos gazdasági teljesítménnyel rendelkező országokat érintő katasztrófák esetén. A támogatás mértéke emellett fokozottabb a nagy katasztrófák esetében, mint a kisebbekben, és az érintett ország azzal kapcsolatos kapacitásától függően változik, hogy mennyire képes saját erejéből megbirkózni a helyzettel.

Franciaország: tisztítási művelet a Rhône 2003. decemberi áradása után

A rendelet végrehajtása

2004 szeptemberéig a Bizottság meglepő módon összesen 17 kérelmet kapott a Szolidaritási Alap mozgósítására (lásd a táblázatot).

Öt kérelmet fogadtak el a „nagyértékű katasztrófa” (a küszöbértéket meghaladó) kategóriában, ezek: az ausztriai, németországi és csehországi 2002. évi árvíz, a portugáliai erdőtűzek és a 2003. évi máltai viharok és árvizek. A Görögország által a zord téli időjárással kapcsolatban benyújtott kérelemről úgy ítélték meg, hogy nem felel meg ennek a kritériumnak. A 2003. évi, Spanyolországot sújtó erdőtűzekkel kapcsolatos egyik kérelmet elfogadták a „szomszédos ország” címen ugyanúgy, mint tíz másik kérelmet, azaz az esetek többségét, amelyek a „regionális katasztrófa” kategó-

Az EUSZA mozgósítási kérelmei (2002. november és 2004. szeptember között)

	Ország	A katasztrófa jellege	Mértéke	Egyeztetett támogatás (millió EUR)
2002	Ausztria	Árvíz	nagyértékű	134
	Cseh Köztársaság	Árvíz	nagyértékű	129
	Franciaország	Árvíz (Gard)	regionális	21
	Németország	Árvíz	nagyértékű	444
2003	Spanyolország	Olajszennyezés (Prestige)	regionális	8,626
	Olaszország	Földrengés (Molise/Puglia)	regionális	30,826
	Olaszország	Vulkánkitörés (Etna)	regionális	16,798
	Olaszország	Árvíz (Észak-Olaszország)		Elutasítva
	Görögország	Zord téli időjárás		Elutasítva
	Portugália	Erdőtűz	nagyértékű	48,539
	Franciaország	Erdőtűz (Dél-Franciaország)		Elutasítva
	Spanyolország	Erdőtűz (portugál határ)	szomszédos ország	1,331
	Málta	Árvíz	nagyértékű	0,961
	Olaszország	Árvíz (Friuli-Venezia Giulia)		Elutasítva
2004	Franciaország	Árvíz	regionális	19,625
	Spanyolország	Árvíz (Malaga)		Elutasítva
	Spanyolország	Erdőtűz		Folyamatban
Teljes juttatott támogatás				854,706

riába tartoztak. Ezek közül egyetlen, a *Prestige* olajszállító hajó katasztrófája nem természeti eredetű volt.

A kérelmek vizsgálata azt bizonyította, hogy a rendelet néhány alapvető fogalmát értelmezni kellett ahhoz, hogy a gyakorlatban alkalmazható legyen. A 2004-ben közzétett jelentésben⁽⁵⁾ a Bizottság számba veszi a különféle tapasztalt problémákat, és részletes módszert dolgoz ki a kérelmek egyenlő és következetes elbírálására.

Olaszország: az Etna kitörés közben 2002 őszén

A nehézségek legnagyobb része abból adódott, hogy az Alap kivételes mozgósítását kérték, hivatkozva a rendkívüli regionális katasztrófákra, amely esetben a mozgósítás három feltételtől függ: (1) a katasztrófának „főleg” természetinek kell lennie; (2) a régióban élő népesség legnagyobb részét érintenie kell; és (3) bizonyítani kell, hogy súlyos és tartós hatással van a régió életfeltételeire és gazdasági stabilitására.

Ezen túlmenően a rendelet kiemeli annak szükségességét, hogy különös figyelmet fordítsanak a távoli és az elszigetelt régiókra.

E kritériumok felvetnek bizonyos problémákat. Különösen azt, hogy a kérelmező országnak pontosan fel kell tüntetnie az érintett régiót és annak lakosságát. Bizonyítani kell, hogy a lakosságnak legalább 50%-a személyes kárt vagy súlyos sérelmet szenvedett a katasztrófa miatt. Ha nem is szükséges figyelembe venni a közigazgatási határokat (mivel ezt a katasztrófák sem teszik), az érintett régióknak mindazonáltal egybefüggőnek kell lennie. Ugyanígy, az EUSZA létezésének okát tekintve az érintett térségnek vagy népességnek nemzeti kontextusban jelentős arányúnak kell lennie, ami kizárja az olyan tisztán helyi eseményeket, amelyek esetében a gazdasági stabilitás kritériuma nem számottevő. Bizonyítani kell az életfeltételeket ért negatív hatást, a hosszan tartó átmeneti szállások szükségességét, a normál infrastruktúra (víz, energia, fő közlekedési infrastruktúra, távközlés stb.) időben elnyúló hiányát, a tartós egészségügyi kockázatot és azt, hogy az életfeltételek mintegy egy évig a normális szint alatt maradnak. A régió távoli vagy elszigetelt mivolta önmagában nem kritérium, másfelől viszont különösen komoly okokkal kell alátámasztani a központibb elhelyezkedésű régiókkal kapcsolatos kérelmeket.

Minden feltételnek teljesülnie kell ahhoz, hogy a katasztrófát „rendkívülinek” lehessen minősíteni, mivel az mind jellegében, mind az okozott kár mértékében, mind az érintett régióra gyakorolt hatásában meghaladja az ésszerűen várható mértéket. 2002 decembere és 2004 szeptembere között a Bizottság csak hat kérelemről ítélte úgy, hogy teljesíti ezeket a feltételeket, és javasolta így az Alap mozgósítását. Négy másik esetben elutasító döntés született.

Híd helyreállítása a pilseni régióban (Cseh Köztársaság)

Pont du Gard (Franciaország): az első terv, az EUSZA segítségével épített védőfal

⁽⁵⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

Első tanulságok

A Szolidaritási Alap létrehozásának háttérében az a koncepció áll, miszerint az Uniónak rendelkeznie kell olyan pénzügyi eszközzel, amely lehetővé teszi számára a szokatlan mértékű – nemzeti szinten már nem kellően kezelhető – katasztrófák sújtotta tagállamokkal és tagjelölt országokkal való pénzügyi szolidaritást. A tagállamok ilyen körülmények között – a szubszidiaritás elvének szellemében – fogadják el a rendes közösségi költségvetésen kívüli pénzügyi erőforrások mozgósítását.

Az az öt jelentős katasztrófa, amelyek esetében a Szolidaritási Alapot 2002 óta mozgósították, megmutatta az új eszköz hatékonyságát és azt, hogy betölti a funkcióját. Bizonyos közigazgatási fejlesztések és a költségvetési eljárás ésszerűsítése lehetővé tették a támogatások még gyorsabb folyósítását.

Az Alap fő alkalmazási területébe nem tartozó esetekben a következtetésnek árnyaltabbnak kell lennie.

A többséget, és nem a kivételt képviselik azok a kérelmek, amikor az Alap mozgósítását olyan katasztrófák esetén kezdeményezik, amelyeknél a kár a „nagymértékű katasztrófa” küszöbértéke *alatt* marad; a megfelelő konkrét kritériumok értékelése néha nehéznek bizonyul, és késedelmet okoz.

Ezen gyengeségek és a Tanácsnak a kritériumok nem szigorú alkalmazásával kapcsolatos kritikái ellenére azt a következtetést lehet levonni, hogy a kivételes esetekben is az Alap általában kielégítő módon működött. Mindazonáltal, az utóbbi időben benyújtott kérelmekből az a tendencia rajzolódik ki, hogy – az Alap alkalmazási területének egyértelmű jelzése ellenére – támogatást kérnek a kisebb mértékű ka-

tasztrófák esetében is. Még nem tudni, hogy ennek lesznek-e jogszabályi következményei.

Hogyan tovább?

2004. május 26-i jelentésében a Bizottság megjegyzi, hogy a megvalósítás kevesebb mint két éve után, a már azonosított problémák ellenére még túl korai végleges következtetéseket levonni az Alap működéséről és a rendelet jelentős módosításait javasolni.

Másfelől egyre inkább úgy tűnik, hogy a Szolidaritási Alap és a jelenleg elérhető különböző közösségi pénzügyi eszközök kétségkívül nem elegendők ahhoz, hogy az Unió megfelelő módon tudjon reagálni minden olyan helyzetre, amikor nagymértékű válságról van szó, vagy amikor európai léptékű fellépés lenne kívánatos. Ilyen helyzetek lehetnek például a terrortámadások, a súlyos technológiai balesetek vagy a közegészséget fenyegető veszélyek.

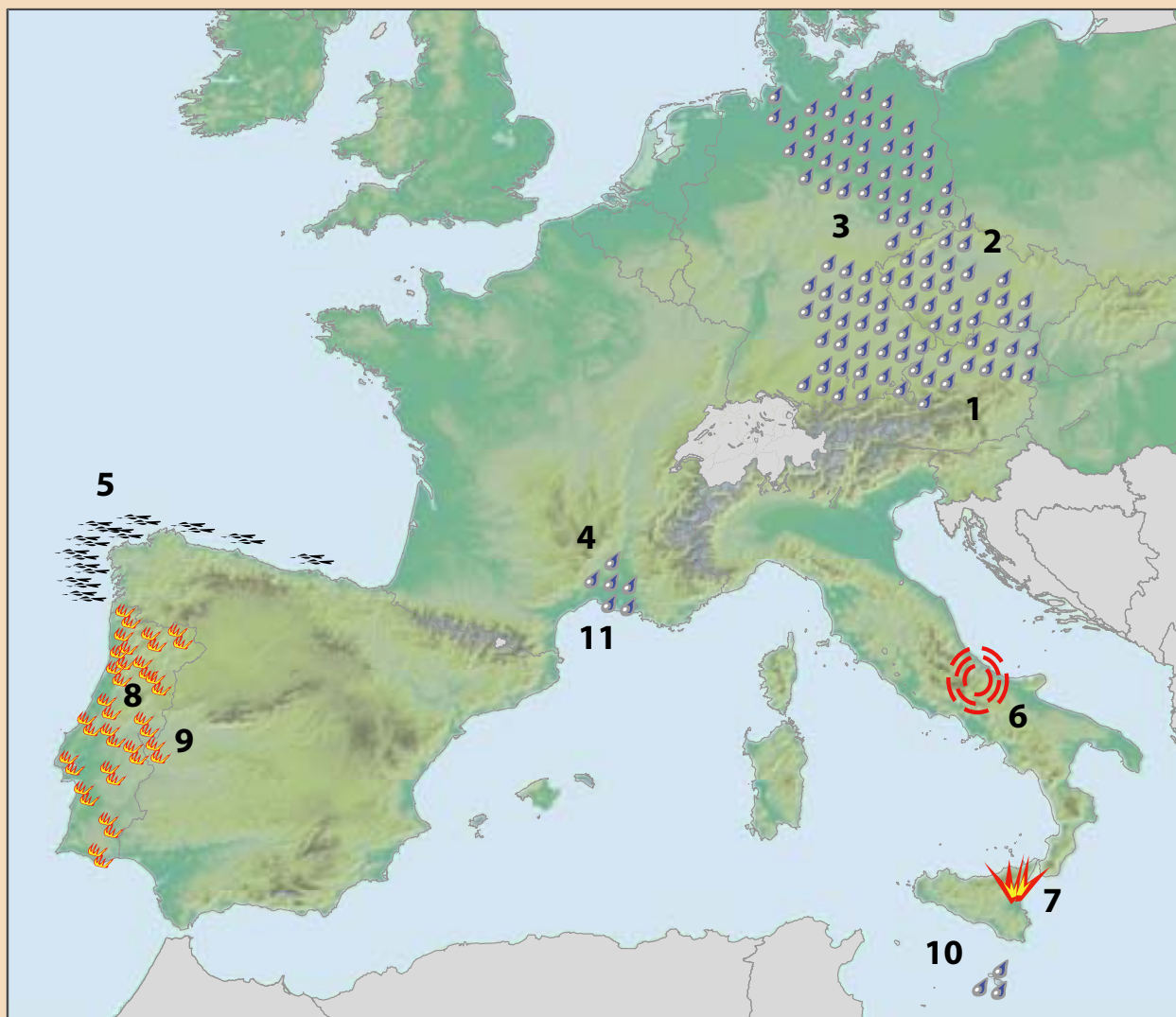
E megfontolások arra indították a Bizottságot, hogy a 2007 és 2013 közötti pénzügyi tervekéről szóló közleményében ⁽⁶⁾ javaslatot tegyen a jelenleg európai szinten meglévő cselekvések és pénzügyi eszközök átcsoportosítására. További reagálás a testület részéről néhány új – vagy kiegészítő – kezdeményezés megtétele a szolidaritási és gyors reagálási rendelkezés keretében, amelyek lehetővé teszik a vészhelyzetek közös megközelítését, és a nagymértékű katasztrófák esetén európai választ adnak a polgároknak. Elérhetővé kell tenni pénzeszközöket a terrorizmus áldozatainak megsegítésére, a polgári védelem igényeinek kielégítésére és a közegészségügyi válságok, illetve más természeti katasztrófák következményeinek kezelésére. A munka még csak most kezdődik...

Az EUSZA által finanszírozott ideiglenes iskolai épület San Giuliano di Puglia (Olaszország) katasztrófa sújtotta lakosai számára

⁽⁶⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlament és a Tanács részére: Pénzügyi kilátások 2007–2013, COM(2004) 487 végleges, 2004. július 14.

Az Európai Unió Szolidaritási Alapja (EUSZA)

Az EUSZA mozgósítása 2002. november és 2004. szeptember között

2002		millió EUR	2003		millió EUR	2004		millió EUR
1. Ausztria	Árvíz	134,000	5. Spanyolország	Olajszennyezés	8,626	11. Franciaország (Rhône)	Árvíz	19,625
2. Cseh Köztársaság	Árvíz	129,000	6. Olaszország	Földrengés	30,826			
3. Németország	Árvíz	444,000	7. Olaszország (Etna)	Vulkánkitörés	16,798			
4. Franciaország (Gard)	Árvíz	21,000	8. Portugália	Tűzeset	48,539			
			9. Spanyolország	Tűzeset	1,331			
			10. Málta	Árvíz	0,961			

A Szolidaritási Alap Szászországban (Németország)

Gyors és a helyzethez igazodó reagálás a 2002. augusztusi áradásra

Ulrich Kraus ⁽¹⁾

A 2002. augusztusi áradásoktól különösen sokat szenvedett Szászországban a helyzet gyors normalizálása jól szemlélteti az Európai Unió Szolidaritási Alapjának célkitűzését: a műszaki és szociális infrastruktúra helyreállításának megkönnyítését a katasztrófát követő lehető legrövidebb időn belül.

A grimmai gyalogosfüggőhíd az EUSZA beavatkozása előtt és után

2002. augusztus 10–19. között a rendkívül erőteljes esőzés – különösen az Elba felső vízgyűjtő területén – Németországban addig nem tapasztalt pusztító áradást idézett elő. A legsúlyosabb helyzet Szászországban alakult ki. Augusztus 12-én hatalmas, néhol 400 ml/m² vízmennyiség esett le, és 24 óra alatt megemelte az Elba Erzgebirge hegységen áthaladó mellékfolyóinak szintjét. A heves folyóvizek ekkor utat találtak a hegység keskeny völgyein keresztül, és mindent magukkal sodortak. Az első árhullámokat körülbelül öt nappal később az Elba második áradása követte, amely összegyűjtve a cseh- és németországi mellékfolyóinak hatalmas mennyiségű vizét, augusztus 17-én 9,4 méteres történelmi rekordmagassággal elérte Drezdát; ez 70 cm-rel haladta meg a Szászország fővárosában – az árvíz által legsúlyosabban érintett helyen – addig feljegyzett legmagasabb vízszintet.

A katasztrófa legsúlyosabb következménye az volt, hogy Szászországban huszan veszítették életüket, akiket elsodort az ár. A tartománynak mintegy kétharmadát borította árvíz. Körülbelül 740 km közút, 466 híd és a szászországi vasúthálózat 20%-a szenvedett kárt, vagy semmisült meg. A tartomány kórházainak mintegy 10%-át kellett kiüríteni az áradás miatt, ami 280 szociális létesítményt (nyugdíjas-, mozgássérültotthont stb.) érintett. A víz súlyos károkat okozott sok műemlékben és kulturális épületben, például a híres Semperoperben és a drezdai Zwingerben. Végül, közel 12 ezer – mintegy 100

ezer alkalmazottat foglalkoztató – vállalkozás szenvedett kárt az árvíz miatt, amely néha tartósan és erőteljesen megzavarta a tevékenységüket.

Szászországban összesen több mint 100 ezer káresetet vettek számba. A bejelentett károk összege elérte a körülbelül 8,7 milliárd eurós összeget. Az elfogadott segélyprogram kritériumai értelmében ebből mintegy 6,7 milliárdnyi kár jogosult kártérítésre. Egymilliárd eurót finanszíroztak magánforrásból – például a biztosítótársaságok általi kártérítésként –, nonprofit társaságok támogatása formájában vagy a katasztrófa sújtotta személyek magánforrásaiból. A fennmaradó mintegy 5,75 milliárd eurót közforrásból biztosították: az Európai Unió Szolidaritási Alapja (EUSZA) és a Németországi Szövetségi Köztársaság rekonstrukciós támogatási alapja összesen mintegy 4,8 milliárd eurót különített el. Szászországnak és a katasztrófa sújtotta településeknek az elkövetkező években önerőből körülbelül 950 millió eurót kell kifizetniük – kizárólag a kárt szenvedett infrastruktúra pótlására – a katasztrófa minden nyomának eltüntetése érdekében.

⁽¹⁾ Szászország kancelláriája, a rekonstrukciós csoport igazgatója.

A természeti csapással egy időben rekonstrukciós csoportot hoztak létre a szükséges támogatási programok összehangolására. Mindenekelőtt a leginkább érintett térségek lakosságával kellett foglalkozni, és helyre kellett állítani közúti elérhetőségüket. Ennek érdekében ideiglenes jelleggel helyre kellett állítani számos utat – amiket szó szerint magával sodort az ár –, hidakat, valamint víz- és gázvezetéseket.

Emellett a károk mértékét is helyesen meg kellett becsülni. Ehhez olyan közös kritériumok felállítására volt szükség, amelyek alapján fel lehet mérni az okozott károkat és a tartós helyreállítás költségeit. Csak az árvíz által okozott közvetlen károkat – például a lakóházak, a vállalkozások és az infrastruktúra elpusztítását – vették figyelembe a katasztrófa mértékének megbecsülésekor. Semmilyen tekintetben nem vették figyelembe az olyan közvetett károkat, mint például a vállalkozások elmaradt megrendeléseit, mivel ezek rendkívül nehezen számszerűsíthetők. A közvetlen károk kiszámítását a Németország egészéből és külföldről összehívott szakértők nagy csoportjára bízták.

2002. december 11-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az EUSZA keretében 444 millió euró támogatást juttat Németországnak a 2002. augusztusi árvíz óta tett sürgős támogatási intézkedések társfinanszírozására. A határozat végrehajtásáról szóló megállapodást már másnap aláírta az Európai Bizottság és az érintett tagállam.

Figyelembe véve Németország szövetségi berendezkedését, az EUSZA-finanszírozás alkalmazása egyidejűleg felmenti az illetékesség alól a szövetségi és az érintett tartományi hatóságokat. Szászországban, a Szászországi Kancellária alatt működő rekonstrukciós csoport égisze alatt három különböző közigazgatási szint vett részt a Szolidaritási Alap megvalósításában. A pénzügyi támogatások különböző illetékességi szintek közötti megszervezésével és összehangolásával foglalkozó szolgálat küldetése alapvetően az alábbiakra terjedt ki:

- > a gyakorlati részletek szabályozása a szövetségi állam és az Európai Bizottság között,
- > az eljárási módozatok meghatározása,
- > a megvalósítással kapcsolatos problémák megoldása az illetékességgel rendelkező konkrét szervezeti egységek és a támogatások folyósításával megbízott szolgáltatók között.

A beavatkozás végrehajtása különböző illetékes minisztériumokra hárult. A feladatuk főleg a pénzügyi intézkedések technikai terveinek konkretizálása, az adminisztratív végrehajtás biztosítása és az EUSZA beavatkozásának ellenőrzése volt.

Egy, a szász kormány által kinevezett – a tartományi Szászországi Pénzügyminisztériumtól független – szervezet tanúsította a beavatkozás megfelelő végrehajtását, miután ellenőrizte, hogy a támogatások kedvezményezettjei és az azok folyósításával megbízott szervezetek valóban a megállapított céloknak megfelelően használták-e fel a segélyeket. A strukturális alapok kezelésében a különböző érintett szolgálatok által szerzett hosszú ta-

pasztalat lehetővé tette a vizsgálat nagyon hatékony módon történő elvégzését.

A Szászországnak az EUSZA keretében folyósított 265 millió euró 60%-át fordították védelmi intézkedések és az árvíz elleni küzdelem finanszírozására. Főleg a mentési műveletek finanszírozásáról volt szó. Az EUSZA a válság idején, valamint azt követően lehetővé tette a katasztrófa sújtotta lakosság kitelepítésével és ideiglenes elszállásolásával, illetve az élelmiszer-ellátással és egészségügyi szolgáltatással kapcsolatos költségek fedezését. Végül, az EUSZA finanszírozta azokat az akciókat, amelyek közvetlen célja a víz által okozott károk semlegesítése volt: tisztítás, eltakarítás, a víz által elborított ártéri területek kitelepítése, valamint az elpusztított infrastruktúra első helyreállításaához elengedhetetlenül szükséges teendők.

A Szászországnak biztosított európai pénzügyi támogatás fennmaradó mintegy 40%-át olyan azonnali intézkedésekre fordították, amelyek célja minden közvetlen veszély elhárítása, a teljesen elpusztított – közúti, folyami, szociális és egészségügyi – infrastruktúrák helyreállítása és a kulturális örökség védelme volt. Erre jó példák a drezdai Theaterplatz-on végzett mentési munkálatok, amelyek olyan nagy presztízsű épületekre is kiterjedtek, mint a Semperoper, a Zwinger és a Taschenberg-palota. 2002. augusztus 12-e után ez a csodálatos tér gyakorlatilag a Weißeritz vizének martaléka lett, amely egy pillanat alatt elöntötte azt.

A különféle védelmi intézkedések – néha a katasztrófával egy időben történő – rendkívül gyors végrehajtása, a tisztítás és a javítások (amelyek legnagyobb részét az EUSZA segítségével finanszírozták) lehetővé tették, hogy Szászország mérsékelje az áradás által okozott károkat. Az alapos és gyors tisztítás útját állta a betegségek megjelenésének. A gyorsaság azt is lehetővé tette, hogy a katasztrófa által leginkább sújtott térségek már néhány napon belül újra elérhetőek legyenek közúton és más módokon, ami különösen az Erzgebirge hegység lefelzárta – és az Elba mellékfolyói által leginkább behálózott – völgyeinek mélyén élők esetében volt sürgető. Emellett néhány hónap alatt el lehetett tüntetni a kulturális és műemléki épületeket ért károkat, amelyeket így nagyon hamar újból át tudtak adni a nyilvánosságnak.

Szászország kormánya célul tűzte ki, hogy 2004 vége előtt, a lehető leghamarabb felszámolja a 2002. augusztusi árvíz által okozott károkat. A helyreállítási munkák további célja a tartós rekonstrukció volt, azaz hogy újabb árvizek esetén a minimumra csökkentsék a károkat. Ennek érdekében módosították a regionális szabályozást, így például a szászországi vízügyi jogszabályokat. Ma, két évvel a 2002. augusztusi szörnyű események után kételkedés nélkül megállapítható, hogy sikerült elérni a célt. Figyelembe véve a károk mértékét, ilyen teljesítményt nem lehetett volna önállóan elérni. Az EUSZA által biztosított támogatás minden bizonnyal döntő szerepet játszott mind az anyagi lehetőségek, mind a helyreállítási munkák gyorsasága tekintetében. Elmondható, hogy főleg az EUSZA-finanszírozás egy éven belüli felhasználását előíró szabály tette lehetővé, hogy – Szászországban és másutt – a helyreállítási intézkedéseket gyorsan meg lehetett valósítani.

Cseh Köztársaság

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának megvalósítása a Cseh Köztársaságban

Dominika Heřtová, a Cseh Köztársaság Pénzügyminisztériuma Külföldi Támogatási Központjának programigazgatója

2002 augusztusában a Cseh Köztársaság szélsőséges időjárási viszonyokat, pusztító áradást okozó viharos esőket élt meg. Az árvíz az ország tizennégy régiójából kilencet érintett. 17 személy veszítette életét, és 200 ezret kellett kitelepíteni. Összesen Csehország területének 6%-a került teljesen árvíz alá. A károk összköltségét több mint 2,3 milliárd euróra becsülték.

Az Európai Bizottságnak köszönhetően – amely az Európai Unió Szolidaritási Alapjának (EUSZA) létrehozásával gyorsan reagált a katasztrófára – a válság sújtotta csehországi régiók majdnem azonnal részesülhettek a 2002 decemberében folyósított 129 milliárd eurós támogatásból. Ennek elosztását a Pénzügyminisztérium Külföldi Támogatási Központjára bízta, viszont elsődlegesen a végső jogosultak (települések, régiók és különböző nemzeti szervezeti egységek, társaságok, termelő és energiaelosztó magánvállalatok stb.) voltak felelősek az EUSZA által támogatható költségek becsléséért.

A támogatást elsősorban a sürgős munkákra és az egészségügyi infrastruktúra helyreállítására fordították, mivel sürgető volt a kitelepített személyek átmeneti szállásával, illetve a víz- és energiaellátás helyreállításával kapcsolatos költségek fedezése. A városi területeken a segílyt az épületek megtisztítására és vízmentesítésére, valamint a sár és a hulladék eltakarítására összpontosították. A vidéki térségekben a támogatás az eltakarítási és helyreállítási munkákat, valamint a folyópart ideiglenes megerősítésével kapcsolatos teendőket finanszírozta.

Ezen sürgősségi intézkedéseken kívül az EUSZA-támogatás jelentős részét – a helyi kapcsolatokkal kezdődően – a közlekedési infrastruktúra, a hidak, a gyalogutak és vasútvonalak helyreállítására fordították. Jelentős támogatást különítettek el a városi területek, illetve az ivóvíz és szennyvíz kezelése számára.

Mivel a károk jellege hasonló volt a 2002. évi áradás által érintett összes régióban, ezeket a tevékenységeket mindegyikben végrehajtották. Mindazonáltal néhány konkrét akció is EUSZA-beavatkozás tárgya volt. Például 3 169 371 euró összeget különítettek el a terezini emlékmű megmentésével kapcsolatos műveletekre. Meg kellett védeni ezt az egyedi erőrendszert, ki kellett tisztítani a régi csatornavezetékét, és ki kellett javítani az alapokat. Ugyanígy, 466 099 euró szántak a történelmi levéltár és az árvíz által

érintett más értékes dokumentumok megmentésére. A katasztrófa után a levéltárat azonnal mélyhűtőtűt, hogy ne szenvedjen kárt. A kioltást, fertőtlenítési és szárítási tevékenységeket csak folyamatosan lehetett végezni, és ezek rendkívül költségesnek bizonyultak. Az EUSZA-támogatás lehetővé tette a műveletek költségének részleges fedezését.

Az árvíz által okozott legsúlyosabb károk az ország fővárosát, Prágát (ideértve annak történelmi központját) és a közép-csehországi régiót érték. Prága városa összesen 60 187 314,50 euró összeget kapott. Az Alap lehetővé tette a szállással és a közcélú közlekedési infrastruktúrával kapcsolatos költségek fedezését, különös tekintettel az elárasztott metróálomások megtisztítására és vízmentesítésére. A város számára elkülönített összeg legnagyobb részét a kulturális örökség védelmére és egészségügyi ellátásra fordították. A fennmaradó összegből az oktatás, a városi zöldterületek rehabilitálása és a prágai állatkert részesült. Konkrét összeget különítettek el a legsúlyosabb károkat szenvedett Karlin negyed megtisztítására és helyreállítására.

Megelőzés

A 2002. augusztusi árvíz szélsőséges volt. Az érintett vízfolyások esetében a becslések szerint 500-1000 évenként alakulnak ki ilyen körülmények. Ebben az esetben lehetetlen kellő óvintézkedéseket tenni a károk teljes megakadályozására. Mindemellett, a 2002. évi árvízvet követően elemezték az addig életben lévő intézkedéseket. Az ezek eredményeként kapott megfigyeléseket és ajánlásokat ténylegesen beépítették az árvízvédelmi rendszerbe mind nemzeti, mind regionális szinten. Emellett közösségi szinten csakúgy, mint a prágai régió egységes programozási dokumentumában figyelembe vették annak lehetőségét, hogy a Cseh Köztársaság támogatására szánt strukturális alapokból árvíz-megelőzési intézkedéseket finanszírozzanak.

Az EUSZA cseh köztársaságbeli megvalósítása 2004. januárban befejeződött. Az Alap támogatása jelentős szerepet játszott abban, hogy a csehországi régiók szembe tudtak nézni a 2002. augusztusi árvíz következményeivel. A segítségnyújtást mindenki az EUSZA szolidaritás és a gyors beavatkozása példájának tekintette.

Elérhetőség: Dominika.Hertova@mfcrr.cz

MÁLTA

Beavatkozás Máltán és Gozón

Összköltség: 30 172 291 EUR
EU-támogatás: 961 220 EUR

„2003. szeptember 15. és 17. között nagyon erős, esővel kísért vihar csapott le a máltai szigetekre, áradást és anyagi károkat okozva. Az Európai Unió által a Szolidaritási Alapon keresztül folyósított támogatás az alábbi intézkedésekkel kapcsolatos költségek fedezéséhez járul hozzá: a vízvezetékek megtisztítása és kijávítása, az energiaszolgáltatási hálózat helyreállítása, az úthálózat kijávítása, egyes középületek megerősítését célzó építési munkálatok, a folyóvizekben lévő törmelék kikotrása és elszállítása, mentési műveletek, a kulturális örökség és kulturális helyek védelme és restaurálása.”

Marlene Bonnici, a Tervezési és Prioritási Összehangolási Igazgatóság általános igazgatója
info.ppcd@gov.mt (<http://ppcd.gov.mt>)

AUSZTRIA

Az infrastruktúra helyreállítása

Összköltség: 194 000 000 EUR
EU-támogatás: 134 000 000 EUR

„A 2002. augusztusi áradások nagyon jelentős károkat okoztak a közcélú infrastruktúrában. A becsült kár 2,9 milliárd euró volt, a leginkább érintett régió Felső-Ausztria, Alsó-Ausztria és Salzburg tartomány. A Szolidaritási Alap támogatásának 60%-át a közlekedési infrastruktúra – vasútvonalak, folyami és közutak – sürgős helyreállítására fordították. 35%-át a folyóvizek gátjainak biztosítására költötték. A maradékból a természeti területek megtisztítását és a víz- és energiaszolgáltatás, a távközlés és az oktatás helyreállítását finanszírozták.”

Siegfried Jachs, Ausztria belügyminisztere
siegfried.jachs@bmi.gv.at

FRANCIAORSZÁG

Rhône: a katasztrófa által sújtottak és az árvízvédelem támogatása

Összköltség: 870 000 000 EUR
EU-támogatás: 19 625 000 EUR

„2004 márciusában az Európai Unió Szolidaritási Alapja sürgős segítséget nyújtott a Rhône-deltában, illetve Languedoc-Roussillon és Provence-Alpes-Côte d'Azur megyékben 2003 decemberében bekövetkezett áradások nyomán keletkezett – nem biztosított – károk helyreállításához. A folyó magasabb vízszintet ért el, mint mérése óta bármikor. A 2004. júniusi kézhezvételét követően az európai támogatást a sürgős beavatkozások költségeinek fedezésére (a katasztrófa által sújtottak megsegítésére), de főleg az árvízvédelmi művek helyreállítására használták fel egy következetes és globális terv szerint, amelynek célja az árvizek ellenőrzés alatt tartása a Rhône egész medencéjében, a Léman-tótól egészen a Földközi-tengerig. A munkálatok folyamatban vannak, és lehetővé teszik majd a téli árvízveszéllyel való megbirkózáshoz szükséges védelem helyreállítását.”

Frédéric Dohet, Provence-Alpes-Côte d'Azur régió prefektúrájának regionális ügyekkel megbízott főtitkára
Frederic.DOHET@paca.pref.gouv.fr

SPANYOLORSZÁG

A Prestige olajszenyezésének megszüntetése

Összköltség: 12 600 000 EUR
EU-támogatás: 8 626 000 EUR

Galícia atlanti-óceáni szigeteinek tengeri és szárazföldi nemzeti parkja több szigetcsoportból (Ons, Cies és Salvora) és az azokat körülvevő kontinentális talapzat tengerfenekéből áll. Ezt a rendkívül gazdag és változatos, számos madárnak és tengeri állatfajnak otthont adó természeti környezetet közvetlenül érintette a Prestige olajszállító hajó 2002. novemberi katasztrófája. A szénhidrogén visszanyerése és az érintett térség megtisztítása érdekében sürgős rendelkezést léptettek életbe, amely mozgósította a spanyolországi nemzeti parkok teljes személyzetét. Mintegy 10 ezer hektár tengerpartot és tengerfeneket tisztítottak meg kézi erővel. Kísérleti módszereket, pl. hidrotisztítást és biorestaurációt alkalmaztak, majd a teljes partvidékre kiterjesztették azt. Az Európai Unió, megtérítendő az erőfeszítések egy részét, 2003. december 15-én úgy határozott, hogy 8 626 000 euró összeget juttat a Szolidaritási Alapból.”

Jesús Casas, A Nemzeti Parkok Önálló Hivatalának tervezési és műszaki programozási igazgatója
jesus.casas@oapn.mma.es

Portugália

Az EUSZA megbirkózik a 2003-as monchique-i tűzzel

Carlos Tuta, Monchique település elnöke, a Régiók Bizottságának tagja

Az 5400 lakosú Monchique különbözik Algarve többi településétől, mivel nincs strandja, viszont hatalmas erdőterületekkel rendelkezik. A település területe – amelyen Portugália déli részének legmagasabb pontja, a Fóia hegy (903 m) található – hegyes térség is egyben, és fontos kiegészítő

tése a tájképnek, miként az algarvei idegenforgalom egésze számára is. Az egész régióhoz hasonlóan itt is az idegenforgalom az elsődleges gazdasági tevékenység. További fontos gazdasági szektor még az állattenyésztés, főleg a sertés, és az erdő kiaknázása, különös tekintettel az eukaliptuszra.

2003 nyarán a települést súlyos tüzek sújtották, amelyek a területének 82,5%-ára terjedtek ki, és elhamvasztották a mezőgazdasági és erdészeti területeket, az állattenyészteteket, a berendezéseket és az infrastruktúrákat. A kárleltár 79 elpusztított házat számlál, amelyek közül 44 települési lakóház. Több állattenyésztő létesítmény megsemmisült, gyakran annak állatállományával együtt.

Ami a természeti örökséget illeti, a tűz fontos eukaliptusz-, paratölgy-, fenyő- és gesztenyefa-ültetvényeket, valamint hatalmas bozótos és eperfás területeket semmisített meg. Más térségekben a kerteszetek és gyümölcsösök váltak a lángok martalékává.

A katasztrófa nem csak a település természeti örökségében és épületeiben tett kárt. Hosszú távú hatásai végzetesek voltak Algarve hegyvidéki gazdaságára és egyes helyeken a lakosság megélhetésére nézve.

A közcélú infrastruktúrák esetében súlyos károkat észleltek a közúti és vízi hálózatban, a vízellátásban és vízkezelésben és más berendezésekben. Emellett megsemmisültek a tűz által érintett közutak jelzőtáblái és útburkolati jelei, valamint eldugultak az öntöző- és vízvezető csatornák, más vízvezetékeket pedig torlaszok zártak el.

Az elvágott elérési utak, az eltömődött vízvezetékek és -művek, a megrongálódott vagy eltűnt közúti jelzések mind számot tartottak a települések figyel-

mére, amelyek mindent megtettek a lakosság életkörülményeinek helyreállítása és a jövőbeni kockázatok megelőzése érdekében.

Mivel a helyreállításhoz nem rendelkeznek kellő pénzeszközökkel, a közösségi hatóságok kérelmet nyújtottak be az Európai Unió Szolidaritási Alapjához (EUSZA), elsősorban a mezőgazdasági és erdészeti utak helyreállítását és megtisztítását, a leginkább érintett szakaszokon a közúti jelzések helyreállítását, valamint a megrongálódott középületek restaurálását célzó több projekt esetében.

A javasolt intézkedések becsült összege 2 714 102,84 euró volt. Mindegyiket jóváhagyták. 2004 októberében a munkálatok mintegy 60%-a készült el, más projektek elbírálási vagy kezdeti szakaszban vannak.

Az EUSZA által finanszírozott akciók megvalósulása lehetővé teszi majd, hogy a lakosság visszatérjen a normális életvitelhez, nemcsak az anyagi károk helyreállítása miatt, hanem azért is, mert ez a támogatás bizonyos módon ösztönzi a katasztrófa következményein való túllépést, enyhítve az áldozatok nehézségeit és veszteségeit.

Elérhetőség:

presidente@cm-monchique.pt

Internet:

<http://www.cm-monchique.pt>

Franciaország: az EUSZA segít megküzdeni az árvízzel

Gard megmentése

A kétszer is árvíz sújtotta Gard tartomány azért részesült támogatásban az Európai Unió Szolidaritási Alapjából, hogy helyreállítsa a legsúlyosabb károkat, az infrastruktúrát és az egészségügyi, illetve szociális és oktatási szolgáltatást, valamint hogy a kockázat megelőzésével jobban védje területét. Ez összesen 115 akciót jelent, amelyek a rövid határidők tartása érdekében egyesítették az igazgatás erőforrásait. Látogasson el az EUSZA úttörőihez!

Sommières-ben a Vidourle áradása elérte az épületek első emeletét

„Az EUSZA valóságos katalizátor! – kiáltott fel Jean-Pierre Hugues. – 21 millió euró nyolc hónap alatt, ez már jelentős segítség a gazdaság számára!” És a prefektus úr ⁽¹⁾ tudja, miről beszél: két év alatt egymás után kétszer kellett összehangolnia a Szolidaritási Alap megvalósítását a megyéjében.

A Francia Középhegység, a Földközi-tenger és a Rhóne között helyezkedik el a heves folyóvizek által szabdalts és különösen árvízveszélyes Gard megye (Languedoc-Roussillon). 2002. szeptember 8-án és 9-én a terület viharos erejű árhullámot élt meg, amelyet a francia meteorológusok „cévennes-i epizódnak” hívnak: a megye északi határát alkotó Cévennes-hegységben heves patakok erednek, amelyek vize nagyon gyorsan ömlik rá a partvidéki síkságra. Az esőzések néha annyira váratlanok és bőségesek, hogy sem a folyómedrek, sem az évszázadok alatt megépített töltések nem tudják megtartani a hatalmas víztömeget. Ez gya-

kori jelenség nyár végén, de 2002 szeptemberében a csapadék magasabb szintet ért el, mint mérése óta bármikor, ami különösen drámai következményekkel járó áradást okozott: 23-an életüket veszítették, az árvíz 353-ból 300 települést érintett különböző mértékben, és az anyagi kárt 830 millió euróra becsülik.

„Alès-nál értettem meg először, hogy mennyire létfontosságú a távközlés – meséli Samuel Glairon-Rappaz, a Gard megyei prefektúra területkezelési és helyi fejlesztési hivatalának munkatársa. – A 21. században Franciaországban egy 50 ezer lakosú város teljesen el van vágva a külvilágtól, ez megdöbbentő.” Valóban, a Gardon heves és hirtelen áradása következtében, amely kárt okozott minden kommunikációs infrastruktúrában, ideértve az utakat és a GSM-antennákat, Alès agglomerációja huszonnégy órára teljesen elszigetelődött a külvilágtól.

(1) Franciaországban az államot egy „prefektus” képviseli az országot alkotó 100 megye mindegyikében.

„Szeptember 9., reggel 6 óra 30 perc volt... A Gardon szintje egy méterrel haladta meg a töltésfalat – emlékszik vissza François Saix, az Alès központjában lévő 200 ágyas Bonnefon-klinika igazgatója. – Egyetlen pillanat alatt hatalmas mennyiségű víz hatolt be a bejárat csarnokba! És szerencse, hogy akkor történt, amikor egyetlen beteg sem tartózkodott az alagsorban kialakított műtéti tömbben! Semmi esélyük nem lett volna... A személyzet azon néhány tagjának, aki akkor ott tartózkodott, alig volt ideje kimenekülni, mielőtt a víz mindent elborított!”

Gard, amely néhány héttel Németország, a Cseh Köztársaság és Ausztria után esett katasztrófális mértékű árvíz áldozatává, az elsők között részesült a 2002. november 11-én létrehozott EUSZA-ból. Egy hónappal később, egyik napról a másikra az Európai Bizottság úgy döntött, hogy az EUSZA címén 21 millió eurót folyósít Franciaországnak, aminek a célja a gard-i sürgős intézkedések finanszírozása. Az Alapból összesen 115 különböző akciót finanszíroztak kétezer és kétmillió euró közötti összegben.

A Bonnefon-klinika tetején a műtéti blokkot tartalmazó modul egységet állítottak fel

Túlélés

Az EUSZA jogszabályi rendelkezéseivel összhangban a hitelt először az infrastruktúra helyreállítására használták. Gard-ban a víz- és közlekedési rendszer helyreállítása 4,5 millió, az egészségügyi és oktatási létesítményeké pedig 6,3 millió euróba került.

Alès-ban például a Bonnefon-klinika 5,4 millió eurós kárt jelentett. Az összeg négyötödét biztosítótársaságok állták, de egy egymillió eurós veszteség kártérítés nélkül maradt. Ezért örömmel fogadták a 783 382 eurós EUSZA-támogatást. 2003 elején egy 15%-os előleg lehetővé tette az ellátás helyreállítását átmeneti épületekben, valamint a sebészeti szolgáltatások és a műtéti tömb emeletekre való áthelyezését.

A Szolidaritási Alap kiegészíti az egyéb állami támogatásokat, pótolja a magánkártérítés hiányát, de egy kis „pluszt” is biztosít, amellyel még több érhető el, különösen a megelőzésben: „Az EUSZA 311 000 eurója segítette gyorsan helyreállítani a károkat, és megelőző intézkedéseket is tudtunk tenni. Például vízmentes válaszfalakat és egy olyan berendezést tudtunk beépíteni, amely biztosítja az elektromos eszközök működését” – emeli ki Jean-Louis Tetu, a 600 ágyas, az árvíz által szintén jelentősen sújtott

Alési Kórházi Központ társigazgatója. „Mindezt a befektetést nem tudtuk volna megvalósítani az Alap nélkül” – közli Michel Gil, a 120 ezer személyt kiszolgáló kórház pénzügyi igazgatója.

Az oktatási szektor 2,8 millió eurót kapott. Ebbe nem tartoznak bele a Gard-ban a Szolidaritási Alapból részesülő bölcsődék, iskolák, alsó fokú középiskolák, gimnáziumok és más szociális-oktatási létesítmények. Bagnolban például a „Les Hamelines” középiskola oktatási intézmény közel 270 000 eurót kapott a Cèze áradása miatt nagyrészt árvíz alá került telkének helyreállítására. „Európa beavatkozása nélkül végleg bezárhattuk volna ezt a nagyszerű helyet, és el kellett volna költöznünk, Isten tudja hová és mikor” – erősíti meg egyhangúlag Yves Abad és Jean-Claude Tichadou, a nagy nehézségekkel küzdő fiatalok központjának elnöke, illetve igazgatója.

A kedvezményezettekkel való helyszíni találkozás során gyorsan érthetővé válik, hogy a Szolidaritási Alap segít megőrizni a hasznos és szükséges struktúrákat, amelyek pénzügyi eszközei nem teszik lehetővé egy ilyen katasztrófa túlélését. Az EUSZA nélkül semmivé válnának az együttes munka évei. Ahelyett, hogy „a gazdagok humanitárius alapja” lenne, mint azt sokan gondolják, a Szolidaritási Alap a helyreállítás valódi eszköze.

A Pont du Gard

„Az EUSZA nélkül a híd sokáig olyan állapotban lenne, amilyenben a Gardon azt hagyta – erősíti meg Bernard Pouverel, a Pont du Gard-t kezelő szervezeti egység igazgatója. – Csak a legfontosabb teendővel foglalkoztunk volna, a műemlék ugyanolyan sérülékeny maradt volna, pedig az áradások elkerülhetetlenül visszatérnek”. Franciaország negyedik leglátogatottabb (évente 1,4 millió látogatót fogadó) régészeti helye esetében nem takarékoskodnak a pénzzel: a 2,2 millió eurós befektetéssel ez a Szolidaritási Alap legnagyobb szabású önálló akciója Gard-ban.

A legmagasabb római híd és vízvezeték nemzetközi szinten is kiemelkedő örökség, emellett a helyi lakosság népszerű kiránduló- és fürdőhelye. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) által biztosított 9,833 millió euró lehetővé tette a hely értékének növelését és jobb védelmét, kiegészítve azt egy múzeummal, egy kávézóval és egy „ellenőrzött” kereskedelmi központtal, valamint egy távolabbi parkolóval. „És pont abban a pillanatban, amikor mindez működni kezdett, a Gardon kilépett a medréből, és mindent semmivé tett” – panaszkolja Bernard Pouverel.

A Szolidaritási Alap így alapvetően két síkon avatkozott be: 1,36 millió eurót használtak fel a Gardon töltésének megépítésére 400 m hosszúságban, 840 000 eurót pedig egy megerősített pihenőhely létrehozására fordítottak, amely felváltotta a folyó által elmosott régi teraszokat. „Addig kellett ütni a vasat, amíg meleg – folytatja az igazgató. – Ezt követően nehezen találtunk 1,3 millió eurót a töltés falának rekonstrukciójához. Végül ez is sikerült, és elmondhatom, hogy a munkabrigádok még a helyükön voltak, és éppen akkor fejezték be az ERFA által finanszírozott fejlesztéseket. Az EUSZA ezenkívül a tisztítási munkákat is felgyorsította.”

A megelőző infrastruktúrák biztosítása és „a kulturális örökség azonnali védelme” az EUSZA másik alapvető célja. Gard-ban a hordalék kikotrása és a folyók fő medrének megtisztítása 5 millió eurót igényelt, és 2,1 milliót költöttek a töltések és gátak – ökológiai módon történő – kialakítására és helyreállítására. E célból a „folyó vízgyűjtő medencéjének településközi bizottságai” – amelyeknek a hatáskörébe tartozik a vízgyűjtő medence minden folyóvízzel kapcsolatos problémájának kezelése – nagymértékben megkönnyítették az Alap támogatásának hatékony hasznosulását.

Laboratórium

„Elmondható, hogy az EUSZA két beavatkozási kategóriának kedvezett – erősíti meg Chantal Dumontell, a Gard Megyei Állami Tevékenységek Hivatalának igazgatója. – Természetesen a »hivatalos« végső kedvezményezettek, miként minden állami szolgálat is, köteles eredeti módon rugalmasságot tanúsítani a kezelésben, és néha forradalmi gyakorlatokat kell alkalmaznia. E tekintetben a Szolidaritási Alap a helyes gyakorlatok laboratóriuma volt.”

A 2002. december 26-án Gard rendelkezésére bocsátott 21 millió eurós EUSZA-hitelt 2003 márciusa és decembere között teljes egészében felhasználták, megfelelően annak a kötelezettségnek, hogy az EUSZA-támogatásokat egyetlen és ugyanazon költségvetési éven belül kell felhasználni. Ez a nagyon rövid kezelési határidő nagyon nagy reakcióképességet és hatékony partnerséget igényel. Az EUSZA így igen szoros együttműködésre kényszerítette a különböző állami beavatkozókat (az államot, a régiót, az általános tanácsot, a településeket), de a munkálatok vezetőit és az érintett magánvállalatokat is.

A Pont du Gard-tól mintegy tíz kilométerre a folyó felső folyása felé elhelyezkedő Pont Saint-Nicolas „azonos állapotú” helyreállítása jelentős példája annak, hogy a Szolidaritási Alap megvalósítása milyenfajta szinergiákat tud létrehozni. 19 méteres íve ellenére ez a Gardon torkolatát átívelő, 13. századi híd 2002 szeptemberében 2,7 méterrel került a víz alá, mivel a folyó vízszintje ezen a helyen majdnem elérte a 22 métert. A híd minden felépítménye elpusztult. Mivel stratégiai fontosságú közúti hídról és Gard lakossága számára nagyon szimbolikus jelentőségű helyről van szó, az a döntés született, hogy a felbecsülhetetlen örökséget tiszteletben tartva állítják helyre a hidat. *„Haboztunk felhasználni az EUSZA-t a korlátozott idő miatt – magyarázza Michel Ravet, Gard prefektúrája Területkezelési és Helyi Fejlesztési Hivatalának vezetője. – 2003 novemberére, legfeljebb nyolc hónap alatt mindennek készen kellett lennie. Ez valódi hazárdjáték volt, de nyertünk.”* Valójában a Pont Saint-Nicolas tanúja volt annak, hogy az összes finanszírozó, műemlékvédő és vállalkozó öt hónap alatt lebonyolította a konzultációkat, tárgyalásokat, a munkálatok felosztását és végrehajtását, amelynek során *„több száz követ kellett méretre vágni, mivel egyik sem volt azonos méretű”* – emeli ki Claude Cap, a munkálatok irányításával megbízott mérnök.

A Gardon által elpusztított Saint-Nicolas híd (lent) eredeti állapotában áll helyre (lent)

„Marshall-terv”

„Olyan kivitelezőket választottunk a projektek számára, akik képesek egy év alatt felhasználni a hiteleket – magyarázza Jean-Pierre Hugues prefektus. – Ezt követően »egyéni pénztárként« működünk, és hatékony partneri kezelési módszert dolgoztunk ki, amelynek alapját alkották a heti programozási bizottságok, havi nyomon követési bizottságok, egy rekonstrukciós csoport stb. A dolgokat megkönnyítette, hogy az EUSZA szabályai sokkal egyszerűbbek és rugalmasabbak, mint az ERFÁ szabályai. Az EUSZA »Marshall-terv« oldala nagyon hatékony. Végül a felettebb rövid határidő és a lajzárti idő különösen motíválja a maximális energiák mozgósítását.”

2003 decemberében Gard-t újból árvíz sújtotta, de ez teljesen más volt, mert a Rhône áradt ki. A folyó 15 napon keresztül lépett ki a medréből Gard, Vaucluse és Bouches-du-Rhône megyében. A katasztrófa 26 települést érintett. A 2002. évi EUSZA-hitelek helyes kezelése minden bizonnyal kedvezett a 2003. évi második árvízét követő, 19,626 millió eurós juttatásnak, amelyet a három megye között osztottak fel.

„Nem vagyunk a Szolidaritási Alap előfizetői – hangsúlyozza a prefektus. – Európa értékes támogatásának ellenértéke a kockázatmegelőzés, és főleg a területkezelés és a fenntartható fejlődés: ösztönözni kell például az embereket arra, hogy a város központjában, és ne az újonnan parcellázott területeken telepedjenek le. Ezt nehéz elfogadtatni. Az a tény, hogy már minden új építési engedélyt elutasítanak ott, ahol 50 cm-t meghaladó árvíz lehetséges, nem túl népszerű intézkedés, de elérkeztünk ide....”

Olaszország

A Szolidaritási Alap segít felülkerekedni a 2002. évi szörnyű földrengésen

Corrado Seller, az olasz polgári védelem általános igazgatója

2002. október 31-én a dél-olaszországi Molise és Puglia régiókat egy sor, a Richterskála szerinti 5,4-es erősségű szeizmikus rengéssorozat rázta meg. A

földrengés a Campobasso és Foggia provincia számos települését érintette, és nehézségeket okozott a lakosság nagy része számára. A hatalmas rengési területen belüli helyek többsége jelentős anyagi károkat szenvedett. A katasztrófa leginkább San Giuliano di Puglia régiót érintette, ahol a földrengés teljes mértékben elpusztította a kisvárost, és egy iskolai létesítmény összeomlása 27 fiatal diák és egy tanár halálát okozta.

A katasztrófa természetesen az olaszországi polgári védelem minden egységének azonnali beavatkozását tette szükségessé. Mintegy 5000 embert – önkéntes tűzoltót, rendőrt, katonát és mentőt – mozgósítottak a drámai helyzet kezelésére, amelyet tovább fokozott, hogy a rossz időjárási viszonyok miatt a körzet nehezen volt megközelíthető.

A földrengés után a terület lepusztult látványt nyújtott. Mintegy 12 ezer embert kellett kitelepíteni és sürgősen elhelyezni 49 menekülttáborban, amelyekben 2737 sátrat, 518 lakókocsit és 14 élelmiszerelosztó központot állítottak fel. De e sürgős intéz-

kedéseket követően gyorsan kiderült, hogy a hajléktalanná vált és saját erejéből visszaköltözni képtelen személyek közül soknak olyan ideiglenes szállásra van szükségük, amely lehetővé teszi, hogy a rekonstrukciós munkák befejezéséig is visszatérhessenek a majdnem normális életkörülményekhez.

Ezért megfelelő helyet kellett keresni ezen ideiglenes szállások létrehozásához. Elengedhetetlennek bizonyult például, hogy San Giuliano di Puglia lakosságának nagy részét a várostól néhány kilométerre elhelyezkedő kis dombra telepítsék át. A hely megválasztása kompromisszumot jelentett a biztonság és a szocioökonómiai kapcsolatok szükséges helyreállítása között. A körülbelül ezer lakos számára védelmet nyújtó szálláshelyekkel párhuzamosan iskolákat, üzleteket, hivatalokat, templomot hoztak létre. Így született meg egy faházakból álló falu, várva San Giuliano di Puglia helyreállítását.

A 2002. évi földrengés által okozott károk összköltségét 1,5 milliárd euróra becsülik. 2003. december 8-án az Európai Bizottság körülbelül 31 millió eurós támogatást fogadott el a Szolidaritási Alapból Molise és Puglia régiók számára. Mintegy 9 millió eurót fordítottak az infrastruktúrák és a szükséges elektromos elosztóberendezések, a vízszolgáltatás és szennyvízelvezetés, a távközlés, a közlekedés, az egészségügyi ellátás és az oktatás azonnali helyreállítására. 11 millió eurót költöttek az átmeneti szállások megépítésére és a sürgős szolgáltatások megszervezésére a katasztrófa sújtotta terület lakossága számára. Végül a finanszírozás harmadik részét – 11 millió euró körüli összeget – az infrastruktúrák biztonságának szavatolását és a kulturális örökség védelmét célzó akciók megvalósítására fordították. A kulturális örökség különösen jelentős kárt szenvedett, mert a földrengés megrongálta a Molise-ban és Pugliában bőven található templomok, emlékművek és műemlékpéletek nagy részét.

A közösségi támogatás nagy részét már felhasználták, és a tervezett tevékenységek végrehajtása meglehetősen előrehaladt. Az Európai Unió pénzügyi beavatkozásának fontosságához és a Szolidaritási Alap kulcsfontosságú szerepéhez kétség sem férhet.

Elérhetőség: corrado.seller@protezionecivile.it

Ideiglenes szállások a katasztrófa sújtotta személyek számára

A kockázatment megelőzés mint a 2007 és 2013 közötti strukturális alapok egyik prioritása

A kockázatok globális és integrált megközelítése az Európai Unió szintjén

Az Interreg IIIB keretében az SDF projekt támogatja a Rajna áradásának megelőzését

7 millió érintett személy és 60 milliárd eurós veszteség: ez az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) 31 tagállamában 1998 és 2002 között bekövetkezett természeti és technológiai katasztrófák mérlege. A jövőben a helyzet minden bizonnyal még rosszabbra fordul. A biztosítótársaságok azt jósolják, hogy pusztán a természeti katasztrófák költsége a következő évtizedben el fogja érni az évi 150 milliárd dollárt.

Az utóbbi évek katasztrófáinak az érintett régiók gazdasági szövetére gyakorolt hatása meghaladta a jelenlegi kártalanítási mechanizmusok kapacitását. Fennáll a veszély, hogy így megsemmisülnek a tagállamokban a gazdaság életre keltése vagy a terület rehabilitálása érdekében felvállalt erőfeszítések, néha a strukturális alapok támogatásával együtt. Sőt, egy természeti vagy technológiai katasztrófa gyakran egynél több államot érint. Mindezeket tekintve az Európai Unió szintjén a kockázatok globális és integrált megközelítését kell alkalmazni.

A megelőzés többféle tevékenységre terjed ki: a kockázatot csökkentő intézkedésekre, amelyek célja a kockázat okának kiigazítása annak forrásánál (pl. a CO₂-kibocsátás csökkentése, építési tilalom az árvízveszélyes helyeken stb.) és a „kockázattal való együttéléshez” igazodó intézkedések (pl. építési rendelvek elfogadása, gátak vagy töltések építése). Az ilyen jellegű tevékenységeket az európai kohéziós politika és a közösségi környezetvédelmi, vidékfejlesztési, közlekedési vagy kutatási politika finanszírozza.

Az egymást követő kutatási programok révén a Bizottság a kockázatok jobb megismerését célzó tevékenységeket is támogatja. Emellett számos irányelv és más közösségi jogszabályi rendelkezés foglalkozik a természeti vagy technológiai kockázatokkal kapcsolatos tevékenységekkel.

A kockázatment megelőzés mint elsőbbséget élvező pénzügyi lehetőség

A jelenlegi kohéziós politika keretében sok kockázatment megelőzési intézkedést finanszíroznak. Az EMOGA-rendelet ⁽¹⁾ és az Interreg III transzeurópai együttműködési kezdeményezésről szóló bizottsági közlemény ⁽²⁾ közvetlenül foglalkozik a megelőző intézkedésekkel.

Az Unió több tagállamát 2002-ben érintő katasztrófákat követően a Bizottság a – strukturális alapok megvalósításával kapcsolatos prioritásait megfogalmazó – tájékoztató iránymutatásaiban ⁽³⁾ javasolta, hogy a kockázatment megelőzési célú tevékenységek finanszírozhatók legyenek a programok 2004-es féldős felülvizsgálatának keretében. Indítványozta, hogy különítsenek el teljesítéshez kötött tartalékot, amelynek címén 8,246 milliárd eurót osztanak szét a legjobban teljesítő programok között.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapról (ERFA) szóló – a Bizottság által 2004 júliusának közepén elfogadott – rendelettervezet kimondja, hogy a kockázatment megelőzés a 2007 és 2013 közötti időszak három prioritásának egyike. Mind az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapról (EMVA), mind az Európai Halászat Alapról szóló rendelet tartalmaz rendelkezéseket a kockázatokkal kapcsolatban (lásd az alábbi táblázatot).

A megfelelő térségek meghatározása

Az alapok beavatkozásaiból részesülő – a jelenlegi időszak esetében szocioökonómiai kritériumok függvényében meghatározott – területek nem mindig megfelelőek a megelőzési intézkedések szempontjából. Az ERFA-rendelettervezet szerint a támogatható területek kiválasztása a tagállam feladata.

⁽¹⁾ A Tanács 1257/1999/EK rendelete, 1999. május 17.

⁽²⁾ C(2000) 1101 dokumentum, 2000. április 28.

⁽³⁾ COM(2003) 499 végleges, 2003. augusztus 25.

Az EMVA esetében a tűzmelegelőzési intézkedések alapján a tagállamoknak kategóriákba kell sorolniuk a térségeket. Emellett rendelkezés van arról is, hogy az államok jelöljék ki az erdők újratelepítéséhez kedvező térségeket.

A természeti hátrányoktól szenvedő területek esetében magasabb beavatkozási aránnyal kapcsolatos javaslatnak meg kell könnyítenie a megelőző intézkedéseket azokban a térségekben, ahol a finanszírozási lehetőségek nem engedik meg mindig a kockázatok (mint például tüzesetek vagy lavinák) megelőzésével összefüggő egyes akciók végrehajtását.

A leendő stratégiával kapcsolatos megfontolások

A 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozó rendelettervezeteket 2005 folyamán el kell fogadni. A tagállamoknak ezért fontolóra kell venniük a megfelelő földrajzi térségek határainak és a tematikus, földrajzi és pénzügyi koncentráció megállapítását, amelyek meghatározó elemei az elfogadott stratégiák sikerének.

Az ilyen stratégiák létrehozása során figyelembe kell venni a természeti és technológiai kockázatokot, különösen a veszélynek leginkább kitett térségekben. A hatékony alkalmazkodási és kockázatmentelőzési stratégiák kidolgozásához elengedhetetlenek az összes – emberi, pénzügyi, környezetvédelmi – hatás figyelembevételét lehetővé tevő eszközök.

A kockázatmentelőzésben a kohéziós politika lehetővé teszi a szolidaritás kétszeres gyakorlását. Nemcsak az Unió **leghátrányosabb helyzetű régióinak pénzügyi támogatására** terjed ki, hanem olyan más régiókra is, ahol támogatni kell a versenyképességet, hogy a fejlesztési erőfeszítések **tartósak** legyenek. Emellett, mivel egyes régiók cselekvései (vagy nem cselekvései) a többiek fejlesztési erőfeszítéseinek semmivé tevésével fenyegetnek, a **regionális együttműködés** támogatása hozzájárul a régiók közötti szolidaritás megerősítéséhez. Az erőfeszítések kockázatmentelőzésre való összpontosításával a közösségi kohéziós politika lehetővé teszi, hogy a környezetvédelmi, közlekedési és vidékfejlesztési politikák erőteljesebben jussanak kifejezésre ezen a területen, a 25 tagállamos Unió szintjén.

Levegőminőség: az ISPA-program finanszírozza a szennyező emissziók csökkentését Bulgáriában, Marica Kelet II középső részén

Kohéziós politika és kockázatmentelőzés

	2000–2006	2007–2013
Regionális fejlesztés	<p>Felülvizsgált stratégiai irányok</p> <ul style="list-style-type: none"> > Geológiai vagy stabilizációs tanulmányok végrehajtása > Tervek a természeti kockázatok megelőzésére <p>Interreg III</p> <ul style="list-style-type: none"> > Közös orientáció és tervezés a határ menti területek kezelése és igazgatása érdekében > Az erdészeti erőforrások határokon átnyúló kiaknázása, fenntartható fejlesztése és megőrzése; katasztrófamegelőzés > Együttes kockázatmentelőzési stratégiák kidolgozása 	<p>„Konvergencia” és „Versenyképesség” célkitűzések</p> <p>A természeti és technológiai kockázatok megelőzését és kezelését célzó tervek</p> <p>„Területi együttműködés” célkitűzés</p> <p>Témakörök:</p> <ul style="list-style-type: none"> > A tengeri biztonság előmozdítása > Árvízvédelem és a belső hajózási utak védelme > Védelem az erózió, a földrengések és a lavinák ellen <p>Akciók:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Berendezések biztosítása > Infrastruktúra-fejlesztés > Transznacionális segítségnyújtási tervek kidolgozása és végrehajtása > A kockázatok térképészeti rendszere > Közös pénzügyi eszközök kidolgozása a kockázatok megelőzése, nyomon követése és leküzdése érdekében
Vidékfejlesztés	<p>EMOGA</p> <p>A mezőgazdasági vagy erdészeti termelést érintő természeti kockázatok és erdőtüzek megelőzése és következményeinek helyreállítása</p>	<p>EMVA</p> <p>A mezőgazdasági vagy erdészeti termelést érintő természeti kockázatok és erdőtüzek megelőzése és következményeinek helyreállítása</p> <p>Az erdészeti erőforrások fejlesztése és minőségük javítása</p> <ul style="list-style-type: none"> > A mezőgazdasági és azon kívüli területek első fásítása > Az erdők védő szerepének megerősítése a talajerózió elleni küzdelemben > A hidraulikus erőforrások és a víz minőségének kezelése
Halászati politika		<p>A természeti vagy ipari katasztrófák által sújtott halászati ágazat termelési potenciáljának helyreállítása</p>

HOLLANDIA

A Rajna medrének kibővítése

Összköltség: 6 591 385 EUR
EU-támogatás: 2 962 986 EUR

„Az Rajna és a Meuse medencéjének árvíz megelőzését szolgáló IRMA program 1997 és 2003 között számos, gyakran újító jellegű projektet támogatott. Az Arnhem melletti Bakenhof töltés áthelyezése jól példázza az IRMA integrált megközelítését. A feladat a Rajna-meder 200 méteresre való bővítése volt több kilométer hosszúságban, ami mindenekelőtt egy sor kert áthelyezését tette szükségessé. Ezt követően lefolyócsatornát kotortak a folyó fő ágá mentén, amely így megnagyobbítva új természeti és kikapcsolódási hely lett a helyi lakosság számára. A művelet, amely hangsúlyozottan városi környezetben kapcsolta össze a tájrendezést és a folyóvíz szabályozását, lehetővé tette a Rajna által elérhető legmagasabb vízszint 7 cm-rel való csökkentését ezen a helyen, így biztosítva Arnhem lakosságának biztonságát.”

Jacqueline Laman, Hollandia lakásügyi, területkezelési és környezetvédelmi minisztere, az IRMA program korábbi koordinátora
jacqueline.laman@minvrom.nl

ATLANTI TÉRSÉG

Az atlanti térség tengeri biztonsága

Összköltség: 84 350 EUR
EU-támogatás: 48 920 EUR

„A Franciaország, Spanyolország, Írország, Portugália és Nagy-Britannia számos térségének részvételével működő INTERREG IIBB – »Atlanti térség« program – támogatás-felügyeleti bizottsága tanulmányt készített a tengeri hajózásban megvalósuló transznacionális együttműködésről. Az Unió különböző tengeri területeit képviselő szakértők az alábbi témákon dolgoztak: a létrehozandó hálózat elsőbbséget élvező témakörain; azokon a kritériumokon, amelyeknek a projekteknek meg kell felelniük ahhoz, hogy szavatolt legyen a koherens és kiegészítő jelleg a nemzeti és tagállami szervezetek, valamint az európai intézmények között. Ez a kezdeményezés illeszkedik a jövőbeni programozási időszak kereteibe, amelynek során elsőbbséget élvez a kockázatmentesség és a tengeri dimenzió.”

Ronan McAdam, az Interreg IIBB, »Atlanti térség« programkoordinátora
interreg@cr-poitou-charentes.fr
(www.interreg-atlantique.org)

ÉSZAKI-TENGER

Árvízvédelem

Összköltség: 9 847 575 EUR
EU-támogatás: 4 923 788 EUR

„Az árvíz gyakori kockázat a legtöbb tengerparti régióban. A »FLOWS« projekt mozgósítja az INTERREG IIBB – »Északi-tenger« együttműködési területének – számos olyan résztvevőjét, akik az árvízvédelem területek megőrzésével és tartós fejlesztésével foglalkoznak. A FLOWS egyesíti az árvízvédelem műszaki és szociális dimenzióját a megelőzés területkezelésbe való jobb integrálása érdekében. A projekt minden bizonnyal pontosabb térképészethez, az áradások és a földterület felhasználásának jobb szimulációs módszereihez, a kockázatteljes pontos szabályozásához, valamint a nyilvánosság, a politikai döntéshozók és a vállalatok nagyobb fogékonyságához vezet. Nagy-Britanniában így már három bemutatóépületet választottak ki az árvizek által okozott károk csökkentését célzó eljárások tesztelésére.”

Helen Elliott, projektvezető, Cambridgeshire Megye Tanácsa
Helen.elliott@cambridgeshire.gov.uk

ALPOK

A geodézia a kockázatok megelőzésének szolgálatában

Összköltség: 1 988 334 EUR
EU-támogatás: 974 167 EUR

„Az »ALPS-GPSQUAKENET« projekt célja egy olyan rendkívüli teljesítményű transznacionális geodéziai hálózat létrehozása, amely GPS (global positioning system) készülékek alapján az egész Alpok térségére kiterjed. Évi milliméteres nagyságrendű pontosságával ez az első transzalpi geodéziai hálózat. Lehetővé teszi a GPS-alkalmazások teljes skálájának alapos kihasználását, ideértve a szeizmikus és meteorológiai kockázatok meghatározását, a területfigyelést, navigálást, közlekedést, térképészetet stb. Egy geodéziai szakértőket és végfelhasználókat tömörítő partnerség alapján a projekt ki-váló platformot fog biztosítani a regionális gazdasági szereplők és a fiatal tudósok keresztképzéséhez.”

Abdelkrim Aoudia, projektvezető, Trieszti Egyetem
aoudia@dst.units.it

Inforegio weboldal

Az Inforegio weboldala átfogó képet nyújt az európai regionális politikáról. A legfrissebb információk a „Newsroom” oldalon találhatóak:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/newsroom/index_en.htm

